

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

occidere omnes sibi obviantes jussi sunt, inter eos, qui idololatriæ rei facti, de peccato non doluerant, Exod. 32. v. 19. 28.

Hæc mirabilis historia est, ex quâ perspicimus, quàm dissimiles & contrarias qualitates Moses & Christus habeant. Moses enim de monte descendens, zelum suum exercebat ob idololatriam, quam Israëlita cum vitulo aureo commiserant. Typus hoc fuit Legis, quæ nil nisi iram operatur Rom. 4. 15. & ministerium damnationis est, 2. Cor. 3. 9. Propterea quoque Israëlita terrore percellerantur, quâdo alterâ vice cû tabulis Legis de monte descēdebat, metuentes illū accedere, quòd splēderet cutis faciei ejus, Exo. 34. 29.

Sed in prælecto Evangelio audimus, quòd Christus alio modo de monte descēderit, non occidens, ut Moses: sed tam leprosum, quàm paralyticum de morbo infanabili liberans & sanans. Quò indicavit, se magistrum esse salvationum, Ef. 63. 1. missum à Deo, ut nos singulos de spiritali peccatorū leprâ liberare, & per vulnera sua sanare debeat, Ef. 53. 5. Sicut & mirabile fecit consiliū, & multiplicavit sapientiam, Ef. 28. 29. Ideò non metuēdus nobis est, sicut Israëlita Moisen timuerunt, sed cum fiduciâ ad thronum gratiæ ejus adire possumus, ut misericordiâ consequamur, & gratiam inveniamus, in auxilium opportunum, Heb. 4. 16. Veluti audimus in Evangelio prælecto, quòd multi ipsi turba obviavit, & sequuta sit de monte dependentem, quam omnem partim spiritaliter concione suâ salvificâ, partim corporaliter manu suâ miraculosâ & omnipotente refocillatam curavit.

Nos ad Evangelium ipsum accessuri, pro instituti ratione discemus ex eodem:

I. Ἀνθρῶπις ἡμεῶν ἢ ἡμῶν sive notitiam nostri.

II. Χρῆς ἡμεῶν ἢ ἡμῶν sive notitiam Christi.

J. J.

Exegesis.

Non sine ratione Evangelistæ & Apostolo Johanni, Christus Servator noster, ostenditur ut Rex, qui multas coronas in capite suo gestat. Apoc. 19. Hòc ipso enim non modò Majestas ejusdem in cœlo, in terrâ & sub terrâ indicatur, Phil. 2. 10. sed & multitudo beneficiorum, quibus in genere annum, & in specie credentes in omnibus tribus statibus sive hierarchiis egregiè coronat, Psal. 65. v. 12. Psal. 5. v. 13.

Ante quatuordecim dies *statum Ecclesiasticum* splendidâ coronâ ornavit, dum ipse velut Doctor eruditæ linguæ, in templo Hierosolymitano in medio Doctorum sedens, primum Prophetici sui muneris specimen edidit, tanto cum applausu, ut omnes auscultantes, orationis & responsi ejus admiratio ceperit, Luc. 2. 46. 47.

Ante octiduum *conjugium* consecravit, & præsentia suâ honorabili, primoque miraculo, quod in Nuptiis Cananæis patravit, publicè probavit, statum esse ejusmodi, quem cum Patre & Spiritu sancto pergratum habeat & amet.

Hodiè in Centurione Capernaitico, qui præcipuus belli minister Regius fuit, *statum politicum* & fidem ejusdem adeò prædicat, ut in Israël tantam fidem non invenisse se, asseveret: hoc ipso innuens, Politicum quoque statum sibi non displicere, modò juxta Dei verbum & placitum administratur. Non est enim potestas, nisi à Deo, Rom. 13. v. 1. Ideoque Christus in aulâ Suos habet, hæc ferina illa est, quâ mensam cœlestem decorat, dicit enim: De pinguibus convertam, Psal. 88. 23.

Nos hinc ansam nanciscimur, ad notitiam nostri perdiscendam, quando expendimus:

I. e. Af-

I. *Afflictorum per fugium.* Uterq; enim & leprosus & Centurio, ille propriā, hic servi sui miseriam pressus, apud Christum auxilium quaerunt. Ille inquit: Domine, si vis, potes me mundare. Hic: Tantum dic verbum, & sanabitur puer meus. Uterque agnoscit Christum ejusmodi Dominum, qui potens est omnia facere superabundanter, quam petimus, Eph. 3. v. 20.

Varia procul dubio medicamenta illi adhibuerunt, sed infelici cum successu. Paralysis enim & lepra ejusmodi morbi sunt, qui non facile humanā industriā sanantur, si praesertim invaluerunt nimis & naturam superarunt. Itcirco optimē faciunt, quod ad Christum confugiunt, qui non valentibus, sed malē habentibus medicus venit, Matth. 9. v. 12. cujus mirifica, & omnipotentis manus mutatio est, Psal. 77. v. 11. Act. 10. v. 38.

Hic te proba, mi Christiane, an in calamitatibus & angustiis constitutus, solum Christi auxilium & solatium imploraveris?

Inveniuntur enim homines superstitiosi, qui arumnis pressi ad magos, pythones, & incantatrices confugiunt, exemplo Saulis, 1. Sam. 28. v. 8.

Huc omnes praecantationes, superstitiones & benedictiones pertinent, quae a superstitionis superstitiosē adhibentur. Licet enim quandoque fiat, ut aegroti per haec incantamenta reconvalescant: non tamen existimandum est, virtute sanandi illa polleere, sed permittit id Deus Satanā, in majorem horum hominum poenam, 2. Thes. 2. v. 10. sic corpus sanatur, anima verò vulneratur, & in damnationem praecipitatur. Hinc graviter minatur Deus: Anima quae declinaverit ad magos & ariolos, &c. Levit. 20. v. 6.

Nos potius cum paralytico & Centurione ad Christum nos recipiamus, qui est Dominus Deus, sanator noster, Exod. 15. v. 26. qui operatur salutem in medio terrae, Psal. 74. v. 14.

Auxilium ejus est *omnipotentissimum.* Medicis desperantibus & omnibus medicamentis effectū carentibus, ipse vel verbulo morbos fugare potest. In manu enim ejus bona & mala, vita & mors sunt, Sir. 11. 14.

Auxilium ejus est *praesentissimum.* Cives Hierosolymitani in Aegyptum ablegabant, contra hostes Babylonios auxilium implorantes: sed melius multo fecissent, si ad Deum confugissent, qui non modò validā manu ex Aegypto eos eduxerat: sed & gentes coram eis expulerat, regionemq; illis distribuerat. Ibi in propinquo auxilium inveniissent, Psal. 145. v. 18.

Auxilium ejus est *solatio plenissimum.* Hoc enim more utitur, ut tum demum succurrat, quando hominum auxilium desperatum est, uti videre est in tribus viris in ardente fornace, Dan. 3. v. 91. civibus Bethulienfibus, Judith. 14. v. 9. seqq. in muliere haemorrhousa, Luc. 8. v. 43. aliisque. Hoc ideo facit, ut postea auxilium ejus eo gratius sit, & homines annuncient opus ejus. Psal. 64. v. 10.

Quia igitur hoc nobis constat, media quidem ordinaria non contemnere: sed nec fiduciam in iis collocare debemus: Verum toti à Christo, velut infans ab uberibus matris pendeamus, ejusq; opem aequo animo expectemus. Licet enim Paulus plantet, Apollo riget, tamen frustraneum est, nisi Deus det incrementum, 1. Cor. 3. v. 6.

II. *Servorum obsequium.* Hoc Centurio praedicat, ad Christum inquam: Ego homo sum, sub potestate constitutus, habens sub

sub potestate constitutus, habens sub me milites, & dico huic: Vade, & vadit: & alii: veni, & venit, & servo meo, fac hoc, & facit. Ejusmodi obsequio servi Dominis suis obstricti sunt, si liberaliter illi servire velint. Hinc Paulus Eph. 6. v. 5. seqq.

Hic examinent se servitii addicti, servi, famuli & ancilla, utrum & ipsi erga Dominos se ita gesserint, ut eis, debitam obedientiam & fidem præstiterint?

Hic merito illud Poëtæ locum habet: Rara avis in terris, nigroq; simillima Cygno!

Sic omnem hodie reverentiam abjecerunt. Gehasi defraudat Dominum, capiens munera à Naëman, quæ Dominus suus respuerat, & ideo ab hero compellatus, negat, 2. Reg. 5. v. 16. Hagar despicit Dominam præ saltu, quia Abrahamo data, Genes. 16. v. 4. Ziba calumniis onerat Dominum Mephiboseth, & hoc ipso bona ejusdem impetrat, 2. Sam. 16. v. 3. Onesimus relicto Domino suo, abit, Philem. v. 11. Hæc exempla V. T. sunt. In Novo autem non melius, sed deterius serres habet. Diabolus enim qui habet iram magnam, Apocal. 12. v. 12. hæc quoque in parte minus feriat, per servitia quoque truculentiam suam exerens, dum plurimis, ut instrumentis suis in Dominorum detrimentum abutitur. Finis enim mundi magis magisque appropinquat, de quo Micha prædixit, quod domestici inimici ejus, Mich. 7. v. 6.

Centurionis servus fuit:

I. *Servus pius.* Quod inde constat, quia Seniores Judæorum tam sedulo pro eo apud Christum intercedunt, Luc. 7. v. 4. Sine dubio iis omnem benevolentiam exhibuit, nec minus sacris sedulo interfuit: id

grato animo recolentes, Christo eum commendant.

Sic servitii addicti, imprimis pietate litare, & templum sedulo frequentare debent, quo fundamentum in Christianismo jacent, & parati semper sint ad satisfactionem omnipotentis rationem de spe & fide, 1. Petr. 3. v. 15.

2. *Servus industrius.* Si enim dico: Vade, vadit: veni, venit: fac hoc, & facit, ait Centurio. Idem fecerunt Eleasar, Genes. 24. v. 33. Jacob, Genes. 31. v. 40. Joseph, Genes. 39. v. 4. armiger Jonathani, 1. Sam. 14. v. 6. 7. Abra, ancilla Judith, Judith. 10. v. 2. seqq.

At multi hodie inveniuntur, qui tantum præ oculis serviunt, Eph. 6. v. 6. & castigati cum Hagar aufugiunt, Gen. 16. 6. Ideo maledictionem Dei incurrunt, ut in conjugio demum puniatur, quicquid in servitii delirarunt, sicut Gehasi, infidelis ille Elisæi famulus leprâ infectus est, quæ ei & omnibus ejus posteris adhæsit, 2. Reg. 5. v. 27.

Quod si verò servi fidelem operam Dominis suis præstiterint, non dubitent, quin Deus beneficis Dominos excitaturus sit, qui omnem ipsis benevolentiam etiam morbo correptis præstent, sicut Centurio servo suo: imò sæpe contingit, ut præcipuus aliquis pater-familiæ servo fideli filiam in matrimonium collocet, aut consilio adjuvet salutari, Prov. 17. v. 2. Die verò novissimo ex ore Christi vocem amabilem audient: Euge serve bone! Matth. 25. 23.

III. *Centurionis encomium.* Quia enim coram Domino se humiliavit & dixit: Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbum, & sanabitur servus meus. Ideo mirabundus Je-

K

sus

fus sequentibus se, dixit: Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israël.

In totâ Judæâ misera tum erat conditio. Pharisei enim fermento falsæ doctrinæ veram doctrinam corruperant, juxta Esaiæ querelam, c. 1. v. 22. attamen supererant adhuc pii aliqui, ut Zacharias & Elisabeth, Luc. 1. v. 6. Simeon & Hanna, Luc. 2. v. 25. 36. Nathanaël, Joh. 1. v. 47. quorum sine dubio inter Apostolos, quos de mundo Christus elegerat, fuerunt, Joh. 15. v. 19. Act. 1. v. 8.

Quod verò Gentilis homo eò pervenit, ut, si Dominus tantam unum verbum diceret, verba ejus tantam virtutem habitura essent, ut servus infirmus iis sanitati restitueretur, crediderit, hoc rarum planè fuit: propterea quoque Jesus fidem ejus miratus est, nec satis commendare eandem potuit.

Hic probent se Christiani nostri, qui nomine nudo superbiunt, annon Centurio hic gentilis die novissimo, ruborem ipsis incusurus sit, qui velut ethnicus plura de Christo novit, quam Judæi vulgariter, & adhuc hodiè multi, qui de Christiano nomine gloriantur?

Olim, cum Apostolus Atheniensium cultus divinos spectaret, inter alia aram offendit, in quâ scriptum fuit: $\Theta\epsilon\acute{o}\varsigma \acute{\alpha}\gamma\eta\acute{\nu}\omega\varsigma \epsilon\sigma\tau\iota$, Act. 17. v. 23.

Hæc ara hodiè medios inter Christianos versatur, paucissimi enim Deum rectè agnoscunt, & licet agnoscant, tamen factis negant, Tit. 1. v. 16.

Cum Philippus cum Christo colloqueretur, inter alia petebat: Domine ostende nobis Patrem, & sufficiet nobis: & respondit Christus: Tanto tempore

vobiscum sum, & non cognovisti me? Joh. 14. v. 8. 9.

Ejusmodi Philipporum hodiè plurimi occurrunt, qui non modò tres: sed vel decem, viginti aut triginta annos scholam Christi frequentarunt, multasque egregias conciones de omnibus fidei articulis audiverunt: & tamen sunt, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus, Psalm. 32. v. 9. & de Christo, aut SS. Trinitate interrogatis mera anigmata videntur, sicut Apostolis, Johan. 16. v. 25. nihilque horum intelligunt, Luc. 18. v. 34.

Verum hæc ignorantia vincibilis & affectata est, quæ nullam excusationem meretur. Habemus enim scripturam sacram, in qua scrutari, & ex eadem utilia discere possumus, Joh. 5. v. 39. Præterea conciones ferè quotidianæ habentur, in quibus Christus tam clarè nobis ostenditur, ut vel puer septennis comprehendere queat, Gal. 3. 1. idèò gravissima ratio reddenda erit, quando Christus requiret, quid quilibet talento sibi concredito operatus & lucratus fuerit, Matth. 25. 7. 14. & seqq. Joh. 15. v. 22.

Quod si igitur animæ salus tibi curæ est, sedulo frequenta templum, & appropinqua, ut audias, Eccles. 5. v. 1. Prov. 2. v. 2. Custodi verbum auditum in corde tuo, Luc. 8. v. 15. loquere de eo, ac meditare die ac nocte, Psalm. 1. v. 2. sic thesaurizabis tibi thesaurum in cælo, Matth. 6. v. 20. Aurum enim & argentum aruginat, Jac. 5. v. 3. nec liberare valet, in die furoris Domini, Ezech. 7. v. 19. Te verò nosse, consummata justitia est, Sap. 15. 3.